

Litt om Riksantikvarens arbeid med verdiskaping og kulturminnernes samfunnsnytte

Verdiskaping i km-forvaltningen

- Program 2006-2010
- Tilskuddspost 2011-2015
- Tjene penger
- Metode for kulturminneforvaltningen
  - Interne og eksterne mål
  - Dialog og bottom up
  - Koordinering av virkemidler fra flere aktører og nivåer

Hva er våre mål for verdiskaping?

- Overordnet mål: Å medvirke til at kulturarven brukes som ressurs i samfunnsutviklingen.
- Delmål 1: Bruke kulturarven til beste for befolkning, næringsliv, lokalsamfunn og regioner.
- Delmål 2: Ta bedre vare på kulturarven.
- Delmål 3: Utvikle og spre kunnskap om kulturarven som ressurs.

Verdiskaping - en strategi for god kulturminneforvaltning

- Verdiskaping aktiviserer kulturminnene som faktor for lokal og regional utvikling (bred verdiskaping)
- Verdiskaping gir økt forståelse for kulturminnene og større ressurser til bevaring.
- Verdiskaping gir muligheter for god lokal og regional forvaltning, til beste for både freda og verneverdige kulturminner.
- Verdiskaping skaper samarbeid over fag og sektorgrenser

«Entreprenørskap er en prosess eller en holdning der du alene eller sammen med andre ser muligheter og gjør noe med det! Det omfatter både sosiale faktorer, kulturelle faktorer og økonomiske faktorer»

- Kulturminner, historiske fortellinger, immateriell kultur, kunst og kultur, landskap og naturverdier (stedsressurser)
- Kapital
- Tilgjengelig marked
- Mennesker og organisasjoner som samarbeider over fag og sektorgrenser

LANDSKAPET

Kulturminner

Immateriell
kulturarv

Natur- og
naturressurser

*Samarbeid og
partnerskap*

*Forvaltning av
kulturarv og
landskap*

*Nærings- og
distrikts-
utvikling*

Kulturarven

*Økonomisk
innovasjon og
entreprenørskap*

*Kunnskap,
opplevelse og
bruk*

*Sosial
innovasjon og
entreprenørskap*

Attraktivitet

Kulturminner som ressurs:

- Kulturminner er en direkte ressurs ved at de framvises mot betaling eller gjenbrukes til næringsvirksomhet av forskjellig slag.
  - Et godt besøkt kulturminne vil kunne gi positive ringvirkninger for annen næringsvirksomhet i området.
- Kulturminner påvirker stedenes attraktivitet når det gjelder bosetting, næringsetablering og besøkende.
- Kulturminnene er et viktig bidrag til å tilrettelegge for entreprenørskap og innovasjon.
  - De forteller om stedenes opprinnelse, og om hvilke ressurser som er tatt i bruk og hvilken kompetanse som det har vært nødvendig å utvikle.
- Formidling av denne type kunnskap gir perspektiv i en utviklingslinje – og er et startpunkt for nytenkning og planlegging av framtida.

Kulturarven er en ressurs

- Hva er våre mål for verdiskapingen?
- Hva forstår vi med kulturarven?
- Hvem kan ha nytte av kulturarven?
- Hvordan jobber vi med kulturarven?
- Hvordan kan kulturarven være en ressurs?
- Hvordan måler, dokumenterer og formidler vi resultatene våre?

Hva er gode mål for verdiskaping?

- Synliggjøre kulturarvens verdier
- Tjene penger
- Skape miljømessige, kulturelle, sosiale og økonomiske verdier
- Helhetlig, integrert og bærekraftig forvaltning

Kulturarven i verdiskapingsprogrammet

- Kulturarven i vid forstand
  - materielle og immaterielle verdier
  - kulturarven i landskapet
  - tolkninger og kulturelle uttrykk
  - kunnskap, kompetanse og perspektiv

For hvem er kulturarven en ressurs?

- Den enkelte
- Befolkningen
- Bedriftene
- Kommunen
- Sektormyndighetene
- Forvaltningen
- Lokalmiljøet, regionen, nasjonen

Perspektiver på hva kulturarven er verdt

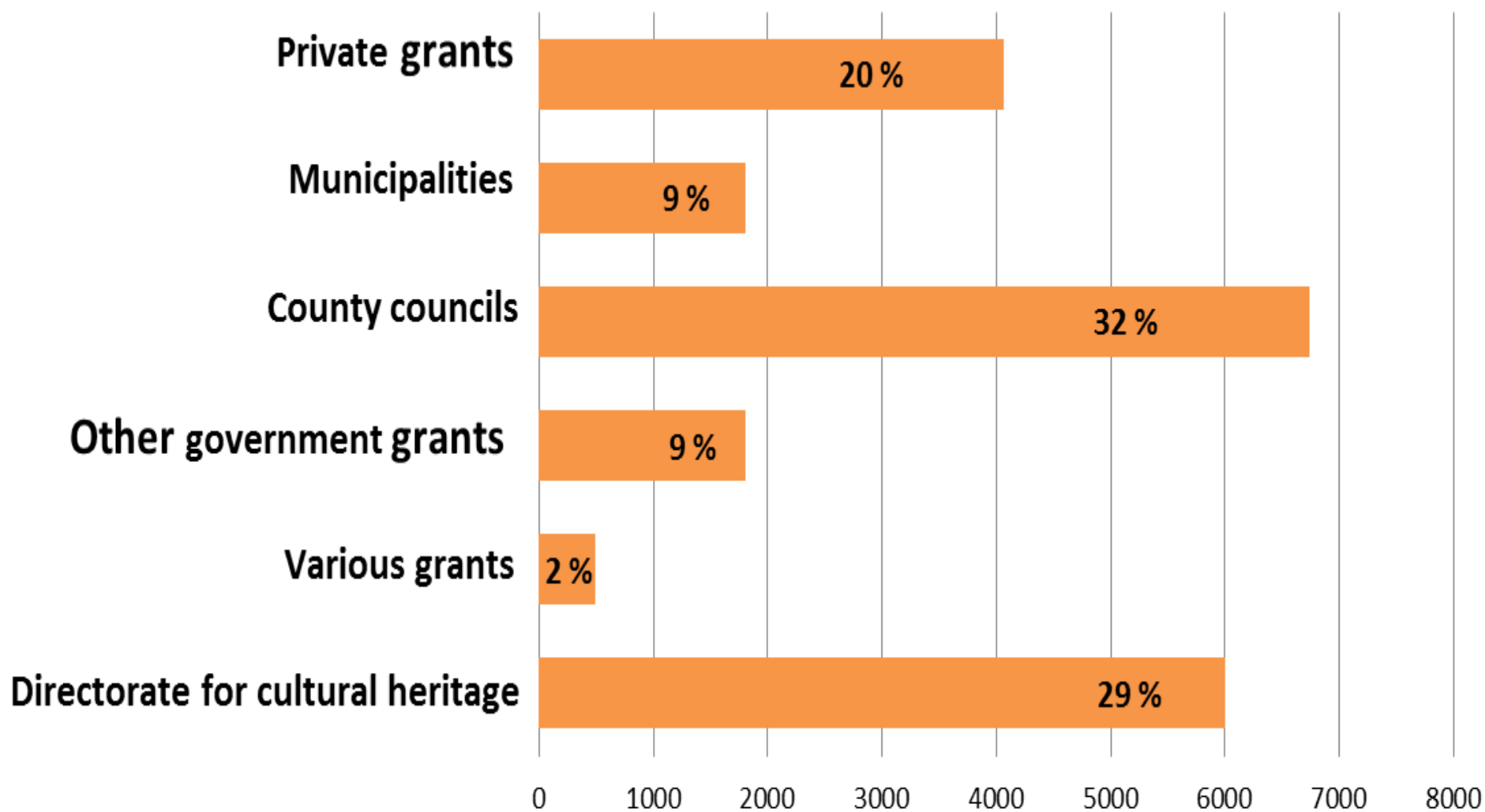
- Driver for utvikling
  - sosial kapital
  - stedsressurser og stedlig kompetanse
  - attraktive steder og landskap
  - miljø og bærekraft
  - verdidiskusjoner
- Økonomisk brukskapital
- Skaper nye økonomiske verdier
- Politisk funksjon

Hvordan måle og dokumentere verdiskapingseffektene?

- Hvilke verdiskapingseffekter i bred forstand, og for hvem, kan dokumenteres å være et resultat av å arbeide med kulturarven på en bestemt måte?
- Tilnærming
  - vi måler hele prosessen (verdikjeden)
  - vi bruker en kombinasjon av ulike målemetoder

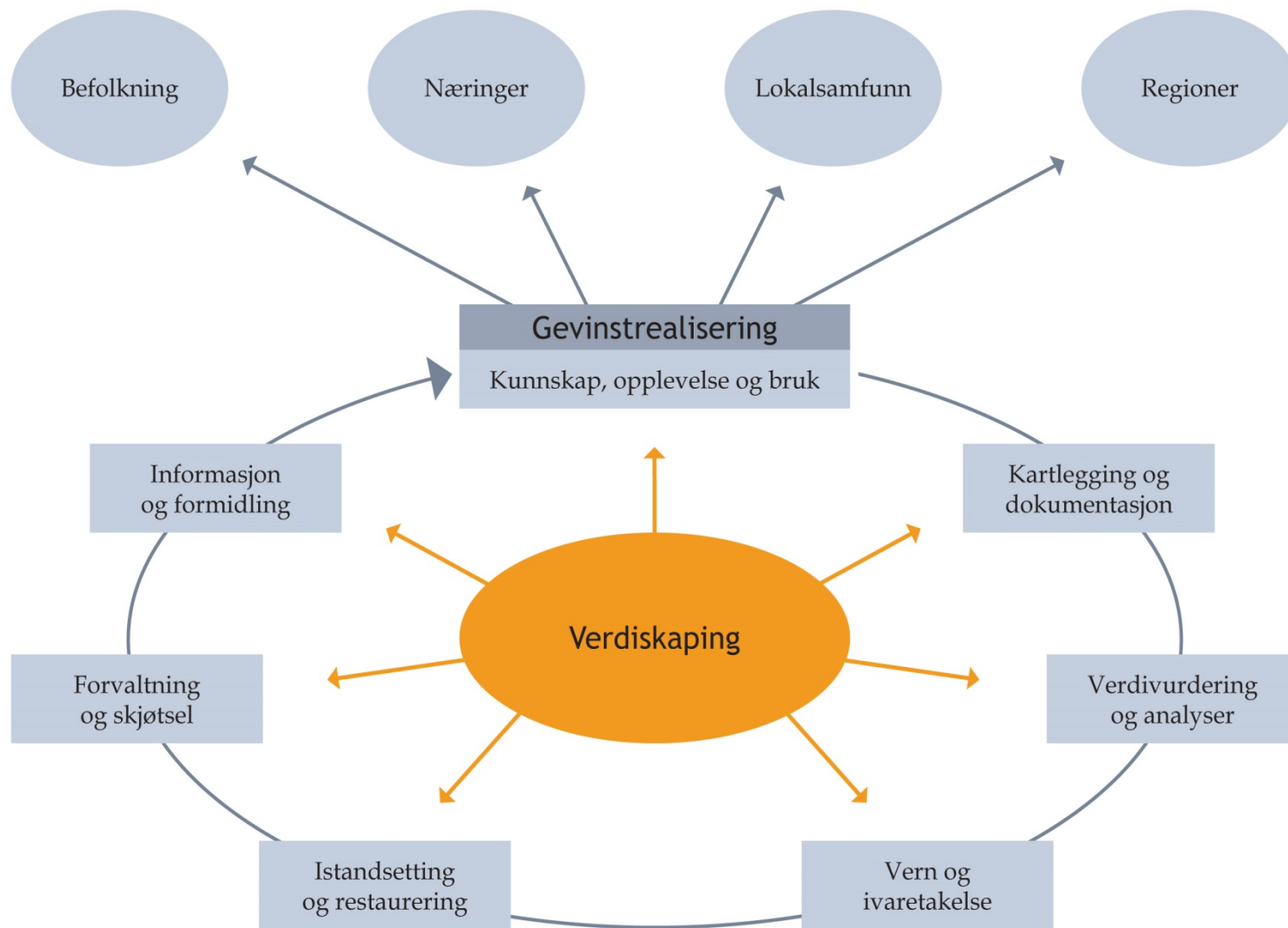
Projectfinancing 2013

1000 NOK and per cent. Chart based on data from 18 of 23 projects

Hva får kulturminneforvaltningen igjen?

- Vi hever oss over sektorgrensene
- Vi blir samfunnsaktører
- Fleksibel områdeforvaltning
- Kombinerer verdier på flere nivåer
- Vi forankrer kulturarvsarbeidet hos folk flest
- Vi utløser lokal kunnskap og ressurser til beste for framtidig forvaltning
- Redskap og virkemidler fra ulike sektorer
- Synlighet i plan- og bygningssaker
- Kommunene får redskap til lokal samfunnsutvikling

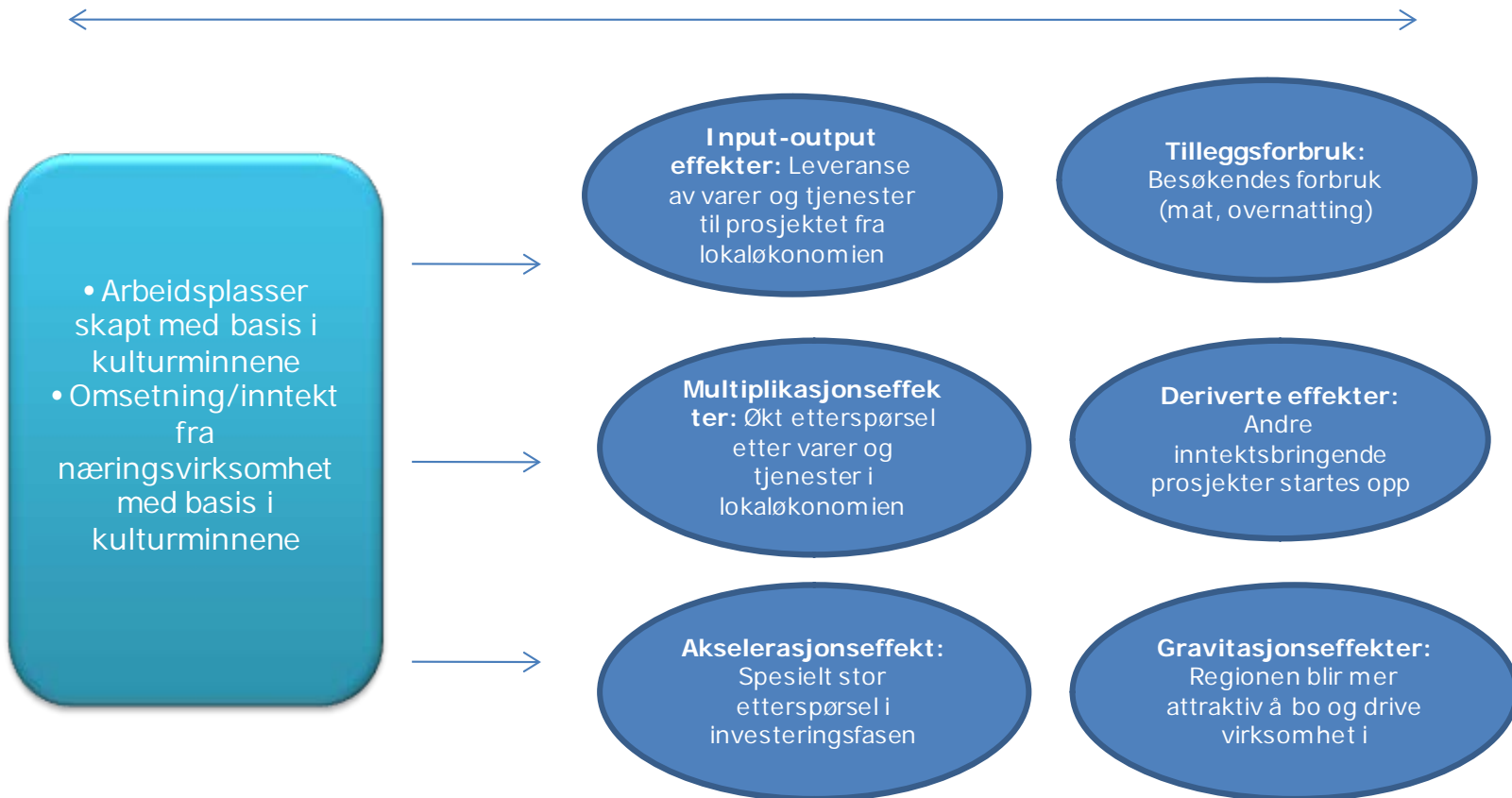

Økonomiske effekter

Direkte effekter

Indirekte effekter

Høy addisjonalitet

Vanskelig å fastslå addisjonalitet

Kulturarven som utviklingsressurs

- Nytt liv i funksjonstømte arealer
- Fortetting og knutepunktutvikling
- Næringsutvikling